

SPRAWOZDANIE

Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY

ORAZ Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE SIERAKOWICE NA LATA 2018 - 2020

ZA 2020 ROK

MARZEC 2021

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art.179 ust. 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2020 poz. 821 z późn. zm.). Wójt zobowiązany jest do złożenia Radzie Gminy rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb związanych z realizacją zadań do dnia 31 marca każdego roku.

Określenie zadań własnych gminy - katalog zadań zawarty w art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pozwala na stworzenie w gminie spójnego systemu pomocy dziecku i rodzinie. Do zadań własnych gminy zgodnie z ustawą należy:

- 1) Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.
- 2) Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
- 3) Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
- 4) Finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy o której mowa w art. 29 ust. 2 (t.j. opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych), ponoszonych przez rodziny wspierające.
- 5) Współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.
- 6) Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywaniu ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.
- 7) Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny.

„Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sierakowice na lata 2018 – 2020” został przyjęty Uchwałą Nr XL/517/18 Rady Gminy Sierakowice w dniu 20 marca 2018 r.

Głównym celem programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych poprzez zintegrowane i spójne działania na rzecz dziecka i rodziny, mające wpływ na wzmocnienie lub odzyskanie zdolności do właściwego wypełniania funkcji rodzicielskich oraz odpowiedniego pełnienia ról społecznych. W tym celu w programie zawarty jest szereg szczegółowych działań, które mają umożliwić osiągnięcie założonego celu. Należą do nich:

1. Diagnozowanie środowisk rodzinnych oraz planowanie i organizowanie działań wspierających.

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
3. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących, poprzez objęcie rodzin dysfunkcyjnych zintegrowaną, profesjonalną pomocą.
4. Udzielanie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.
5. Wsparcie kobiet w ciąży powikłanej i rodzin w obliczu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu.
6. Doskonalenie i rozwój współpracy pomiędzy przedstawicielami instytucji, organizacji i społeczności lokalnej.
7. Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem oraz monitorowanie funkcjonowania rodzin po zakończeniu bezpośredniej pomocy.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sierakowice ukierunkowany jest przede wszystkim na problemy rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo - wychowawczych:

- rodzin wielodzietnych i niepełnych,
- małoletnich matek,
- rodzin wychowujących dzieci w wieku 0-6 lat, oraz realizujących obowiązek nauki na poziomie szkoły podstawowej,
- rodzin zmagających się z trudnościami wychowywania dzieci w wieku dojrzewania,
- rodzin przeżywających trudności związane ze stanem zdrowia dziecka (np. dzieci chore, niepełnosprawne, nadpobudliwe, z zaburzeniami zachowania),
- rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych i zagrożonych kryzysem, w których występują konflikty, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo i inne negatywne zjawiska zachodzące w rodzinach,
- rodzin dotkniętych przemocą,
- rodzin którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska,
- kobiet w ciąży powikłanej i rodzin w obliczu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu.

Wszystkie działania podejmowane w 2020 r. w ramach niniejszego programu, realizowane były w oparciu o szczegółową diagnozę skali problemów, z którymi borykały się rodziny wymagające wsparcia. Program realizowany był na wielu płaszczyznach i we współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodziny.

Wszystkie rodziny, w których zdiagnozowano problemy opiekuńczo - wychowawcze uzyskały wsparcie. Największą grupę wśród rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego stanowiły rodziny, z którymi pracownicy socjalni nawiązali współpracę w 2017 roku i w latach wcześniejszych i była ona kontynuowana w 2020 r.

Jak wynika z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej za 2020 r. wśród 610 rodzin objętych pomocą społeczną 40 rodzin (ok. 6,6 %) charakteryzuje się niewydolnością w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Wśród rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi 50 % stanowią rodziny niepełne, a 35 % rodziny wielodzietne.

Trudności w sferze opiekuńczo – wychowawczej, które przejawiają rodziny, rzadko występują samodzielnie. Najczęściej są one skorelowane z dodatkowymi problemami takimi jak ubóstwo i związane z nim bezrobocie, długotrwała choroba lub niepełnosprawność członka rodziny. W niektórych rodzinach niewydolność wychowawcza wynika z występujących w nich przemocy i alkoholizmu.

Szczegółowe informacje na temat problemów w rodzinach wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego przedstawia poniższa tabela.

Zakres diagnozy	Liczba rodzin
Rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	40*
w tym:	20
Rodziny niepełne	
Rodziny wielodzietne	14
Dodatkowe problemy w rodzinie:	
Ubóstwo	9
Bezrobocie	6
Niepełnosprawność	12
Długotrwała lub ciężka choroba	10
Alkoholizm	1
Przemoc	11
Potrzeba ochrony macierzyństwa	0
Czas pozostawania pod opieką GOPS	
Rozpoczynający współpracę w 2020 roku	4
Rozpoczynający współpracę w 2018 i 2019 roku	5
Rozpoczynający współpracę w 2017 roku i w latach wcześniejszych	31

*21 rodzin korzystających ze świadczeń + 19 rodzin, z którymi prowadzono inne różne formy wsparcia.

Rodziny, w których zdiagnozowano niewydolność opiekuńczo – wychowawczą zostały objęte wsparciem dostosowanym do aktualnych potrzeb wynikających z sytuacji w rodzinie i zdiagnozowanych problemów towarzyszących. Część rodzin objęto pomocą finansową oraz pracą socjalną prowadzoną przez pracowników socjalnych. Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i do Spraw Asysty Rodzinnej udzielał tym rodzinom pomocy specjalistycznej poprzez konsultacje specjalistyczne, poradnictwo rodzinne, poradnictwo i diagnozę psychologiczną, pedagogiczną i problemową, a także terapię indywidualną – długoterminową pracę z klientem, której celem jest wprowadzenie konstruktywnych zmian w jego życiu i w życiu jego rodziny. Interwencje kryzysowe skoncentrowane były na udzielaniu doraźnego wsparcia osobom w kryzysie i skierowaniu do korzystania z długoterminowej pomocy indywidualnej. 11 rodzin dotkniętych dodatkowo problemem przemocy w rodzinie objętych było wsparciem w ramach procedury Niebieskiej Karty. Ponadto 3 rodziny brały udział w projektach socjalnych realizowanych przez GOPS, takich jak:

- 1 „Trening umiejętności wychowawczych – Szkoła dla rodziców”, podczas którego uczestnicy ćwiczyli nowe metody i techniki wychowawcze, podwyższali swoje kompetencje

rodzicielskie, pracowali nad zrozumieniem kryzysów rozwojowych oraz zdrowym nawiązywaniem relacji z dziećmi i młodzieżą.

- 2 „BMW” – projekt socjalny w zakresie aktywizacji podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowicach na lata 2016 – 2020, którego celem jest aktywizacja społeczno – zawodowa podopiecznych Ośrodka z wykorzystaniem różnorodnych instrumentów aktywizacyjnych, dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb i możliwości.

Nieocenioną formą pomocy skierowaną do rodzin zagrożonych zabezpieczeniem dzieci była asystentura rodzin. Wsparciem ze strony asystenta rodziny zostało objętych 12 rodzin wychowujących łącznie 39 dzieci (w tym 12 dzieci zabezpieczonych w pieczy zastępczej). Pomimo wszechstronnych działań na rzecz dziecka i rodziny, jak również prowadzonej pracy socjalnej, asystentury w rodzinach niewydolnych wychowawczo i poradnictwa specjalistycznego, w 2020 r. z terenu gminy Sierakowice umieszczono w pieczy zastępczej 12 dzieci z 5 rodzin. W okresie sprawozdawczym był jeden przypadek zabezpieczenia dziecka w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jednak na mocy postanowienia sądu dziecko to wróciło pod opiekę rodziców.

Ogółem na dzień 31 grudnia 2020 r. w pieczy zastępczej przebywało 40 dzieci z terenu gminy Sierakowice. W okresie sprawozdawczym gmina ponosiła wydatki z tytułu odpłatności za pobyt w pieczy zastępczej za 34 dzieci.

Poniższa tabela przedstawia formy wsparcia udzielone przez GOPS rodzinom z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.

Formy wsparcia udzielone rodzinom	Liczba rodzin
Pomoc finansowa	13
Pomoc rzeczowa (opał, odzież, obuwie)	1
Dożywianie dzieci w szkole	16
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	1
Poradnictwo specjalistyczne	16
W tym:	
Poradnictwo rodzinne	12
Poradnictwo psychologiczne	6
Poradnictwo pedagogiczne	6
Praca socjalna	29
Interwencja kryzysowa	11
Uczestnictwo w grupach wsparcia	0
Objęcie procedurą Niebieskiej Karty	11
Objęcie Kontraktem socjalnym	12
Objęcie asystenturą	12
Inne formy wsparcia	
CIS	0
POPŻ	15
paczki świąteczne	2
projekty socjalne	3
w tym:	
BMW	2
szkoła dla rodziców	1

Analiza wskaźników, o których mowa w Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Sierakowice na lata 2018 – 2020, za rok 2020 przedstawia się następująco:

- liczba zdiagnozowanych rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, w tym korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej: 40, w tym 21 rodzin korzystających ze świadczeń,
- liczba kobiet, którym wypłacono świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu: 3
- Liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny: 12
- Liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny na podstawie Ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”: 0
- Ilość realizowanych w danym roku planów pracy z rodziną: 11
- Ilość rodzin/osób objętych poradnictwem specjalistycznym: 16
- Ilość rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty: 11
- Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej: 12
- Liczba dzieci, które powróciły z opieki zastępczej do rodziny: 0
- Ilość osób/rodzin uczestniczących w projektach socjalnych w tym w grupach wsparcia: 3 rodziny, w tym 0 w grupie wsparcia
- Liczba ustanowionych rodzin wspierających: 0
- Ilość funkcjonujących placówek wsparcia dziennego: 1

Mając na uwadze dużą skuteczność w udzielaniu pomocy rodzinom niewydolnym w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, konieczne jest utrzymywanie dotychczasowego kierunku działań, a przede wszystkim wysokiej aktywności pozostałych instytucji i organizacji mających w swoich zadaniach pracę z rodziną. Istotne jest, aby system wspierania rodziny na terenie gminy Sierakowice nie ograniczał się tylko do działań ściśle związanych z pomocą społeczną i nie był adresowany wyłącznie do rodzin, które już są dotknięte problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Ważnym elementem działań podejmowanych przez wszystkie instytucje i organizacje funkcjonujące na terenie gminy powinny być działania profilaktyczne, w tym: informacyjne, edukacyjne, integracyjne i aktywizujące. Duże znaczenie ma działalność placówki wsparcia dziennego – Świetlicy Socjoterapeutycznej „Tęcza” funkcjonującej na terenie gminy od 2019 r., gdyż podejmowane przez nią działania skierowane do dzieci i ich rodzin wpisują się w założenia programu.

Placówka wsparcia dziennego Świetlica Socjoterapeutyczna „Tęcza” działa w oparciu o ustawę o samorządzie gminnym oraz ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Placówka organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne i korekcyjne. Oddziaływania świetlicy ukierunkowane są na wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz udzielanie pomocy dzieciom z zaburzeniami zachowania. W placówce przewidzianych jest 30 miejsc dla dzieci w wieku 8-15 lat. Na dzień 31.12.2020 r. zapisanych było 22 wychowanków. W związku z wystąpieniem stanu epidemii wynikającym z SARS-CoV-2, od pierwszego semestru roku szkolnego 2020/2021 placówka oferuje uczestnikom zajęcia zdalne poprzez urządzenia teleinformatyczne.

Wykaz potrzeb w zakresie wspierania rodziny:

1. Dalsze prowadzenie pracy z rodzinami, w których pojawiają się trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, w szczególności poprzez zapewnienie wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
2. Kontynuacja działalności placówki wsparcia dziennego - Świetlicy Socjoterapeutycznej „Tęcza”, której działania skierowane są do dzieci z terenu gminy Sierakowice i ich rodzin.
3. Praca z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, ukierunkowana na powrót dzieci do środowiska rodzinnego.
4. Podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny oraz osoby prowadzące pracę z rodziną poprzez udział w warsztatach, kursach, szkoleniach i konferencjach, w celu doskonalenia i profesjonalizacji ich działań.
5. Dalsza współpraca GOPS w Sierakowicach z instytucjami, podmiotami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny.
6. Rozwój sieci wsparcia dla rodzin (wolontariusze, organizacje pozarządowe, instytucje kulturalno - oświatowe).
7. Dalsze współfinansowanie kosztów pobytu w pieczy zastępczej dzieci z terenu gminy Sierakowice umieszczonych w pieczy zastępczej na mocy postanowienia sądu.
8. Kontynuacja wypłacania przez Dział Świadczeń Rodzinnych Urzędu Gminy Sierakowice świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.
9. Zapewnienie wsparcia osobom potrzebującym pomocy na podstawie przepisów ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, w szczególności poprzez pomoc asystenta rodziny.